

Івасюк Володимир Михайлович

Біографія

Володимир Михайлович Івасюк народився 4 березня 1949 р. у Кіцмані Чернівецької області в сім'ї вчителів Михайла та Софії Івасюків. У 3 роки з цікавістю спостерігав за репетиціями учительського хору, на які його часто брали батьки. У 1954 р. Володя вступає в підготовчий клас філії Чернівецької музичної школи № 1, де починає оволодівати скрипкою. 1956 р. іде у перший клас середньої школи. Його запрошують грати на місцевих оглядах художньої самодіяльності, на батьківських зборах, на концертах для робітників та колгоспників. За свою чудову гру Володі земляки дарують справжню німецьку скрипку. Після закінчення 6 класу 1963 р. Володя вступає в Київську музичну школу для обдарованих дітей імені М. Лисенка. Однак навчання, виснажлива робота над собою, проживання в гуртожитку позначились на здоров'ї підлітка і він, відмінник, після першого семестру повертається в Кіцмань, де продовжує навчання в середній школі та музичній школі за класом фортепіано. 1964 р. Володимир пише дві пісні "А мені шістнадцять літ" і "У двадцять літ".

Восени 1964 р. Володя створює в школі ансамбль "Буковинка" і пише для нього свої перші пісні, серед яких найперша — "Колискова". Колектив здобуває перемоги на кількох самодіяльних конкурсах, їде до Києва, там його помічають, запрошують на обласне телебачення, нагороджують подорожжю по Дніпру. Збирає українські народні пісні, їздить по селах, записує буковинське весілля. Що важливо, пісні юного композитора запам'ятовуються, й невдовзі до нього звертаються з проханнями надіслати ноти й тексти пісень. Попри заняття музикою справи у школі йшли прекрасно. За кілька місяців до її завершення Володя — один з небагатьох претендентів на золоту медаль. Саме тоді трапляється безглузда випадковість — під час прогулянки парком хтось з хлопців закинув картуз на гіпсовий бюст Леніна, усвідомивши крамольність такого вчинку, хлопці лізуть знімати картуза, бюст виявився не закріпленим, "вождь" падає, а хлопці потрапляють в міліцію на 15 діб, відкривається "Справа Володимира Івасюка". Одразу постає питання про виключення з комсомолу, вигнання зі школи і позбавлення атестату. Батьки зробили все, що могли — Володя отримав атестат з четвірками з історії СРСР і суспільствознавства. Сім'я переїжджає до Чернівців. Володя блискуче здає екзамени в медичний інститут і його зараховано на перший курс лікувального факультету. Радості не було меж, але хтось повідомив про його "справу", і 31 серпня 1966 р. Володимира звинувачують у тому, що він нечесним шляхом пробрався в лави студентів і при всіх зачитують наказ про його виключення. Юнак витримує цей удар і продовжує боротьбу за своє майбутнє, іде працювати слюсарем на завод "Легмаш". Володя створює і веде заводський хор, який невдовзі починає займати провідні місця в оглядах художньої самодіяльності, на виступах ансамблю акомпанує сестра Володі Галя, хористи виконують Володиної пісні. На хвилі натхнення Івасюк ризикує і під псевдонімом Весняний надсилає на конкурс до 50-річчя

Жовтня пісні "Відлітали журавлі" та "Колискова для Оксаночки" та отримує першу премію. Через рік за рекомендацією "Легмашу" Володя вступає в Чернівецький медінститут. Його обирають старостою групи, запрошують в оркестр народних інструментів "Трембіта" та камерний оркестр медінституту. Після закінчення третього курсу Володя починає працювати над піснею "Червона рута". Восени 1970 р. Володимир познайомився з Галею Тарасюк - студенткою філологічного факультету, "Пісня буде поміж нас" присвячена їй. Згодом Володя запропонував показати "Червону руту" й "Водограй" в передачі українського телебачення "Камертон доброго настрою". А 13 вересня 1970 р. на Театральному майдані Чернівців у присутності тисяч чернівчан і на очах мільйонної глядацької аудиторії постали ці пісні — перший великий тріумф молодого митця. 1971 р. в Карпатах був знятий перший український музичний фільм "Червона рута", в якому брали участь Софія Ротару, Василь Зінкевич, Назарій Яремчук, Раїса Кольца, ансамблі "Смерічка" і "Росинка" та прозвучали пісні Івасюка, Дутківського, Скорика. Цього ж року у передачі ЦТ "Алло, ми шукаємо таланти!" звучить нова Володина пісня "Водограй". Навесні 1972 р. починається львівський період у житті Володі: він переїжджає до Львова, де стає студентом підготовчого композиторського факультету Львівської консерваторії та переводиться на IV курс Львівського медичного інституту. Розширюється коло мистецьких знайомств, а невтомно працюючи створює пісні: "Я — твоє крило", "Два перстені", "Наче зграї птиць", "Балада про мальви". 1972 р. пісню "Водограй" визнано піснею року. 1973 р. Володя закінчує Медичний інститут і вступає в аспірантуру на паталогічну фізіологію. Незабаром його пісню "Балада про дві скрипки" виконала молода співачка Софія Ротару (тоді вона вже була відома як переможниця Всесвітнього фестивалю молоді й студентів у Софії за виконання народних молдавських пісень). Згодом вона виконуватиме багато творів Івасюка, а у 1974 р. з "Водограєм" стане лауреатом фестивалю естрадної пісні "Сопот". Саме тоді вперше на міжнародному конкурсі прозвучала українська пісня, а про Володю дуже багато пише польська преса, перекладає й друкує тексти його пісень. У 1974 р. Івасюк стає делегатом XXII з'їзду комсомолу від Львівської області та студентом підготовчого відділення Львівської консерваторії по класу композиції. 1975 р. Володя пише музику до спектаклю за романом О. Гончара "Прапороносці" і здобуває диплом першого ступеня. Однак, коли справа торкнулася висунення кандидатури Івасюка на присудження Шевченківської премії за спектакль, хтось викреслив його прізвище. А потім згоріли декорації до вистави... Тоді ж був знятий фільм "Пісня завжди з нами", у якому прозвучало шість пісень Івасюка. Володя проводив дуже багато часу на зйомках, тому пропустив чимало занять. Це стало причиною його виключення з консерваторії. Пише музику до вистави "Мезозойська історія" у Дрогобицькому обласному муздрамтеатрі. Через три роки ціною великих зусиль він поновився у консерваторії в класі Лешека Мазепи. У видавництві "Музична Україна" виходить збірка пісень Івасюка "Моя пісня". 1977 р. Софія Ротару з піснею Володимира "У долі своя весна" перемагає на фестивалі "Сопот", а сам він працює над підготовкою платівки-гіганта.

Як згадує київський звукорежисер М. Дідик, право на платівку-гігант мали лише члени Спілки композиторів, Володя ж тоді був звичайним студентом консерваторії, тому "гігант" дався йому дуже важко, але коли він вийшов, то розійшовся вмиль. Поруч з всенародною любов'ю свою "увагу" демонструє "рідна" партія. Секретар парторганізації консерваторії пропонує Володимиру написати заяву про вступ у КПРС, мовляв так йому буде легше. Але громадське життя триває. 1978 р. Володя перемагає на всесоюзному конкурсі молодих композиторів у Москві і отримує дипломи II ступеня за "Сюїту-варіації для камерного оркестру" та "Баладу про Віктора Хара". Львівська комсомольська організація збирає документи для висунення Івасюка на присудження премії імені Островського, його запрошують до участі в роботі журі республіканського конкурсу молодих виконавців. Він дає інтерв'ю, про нього пише преса, його пісні звучать на радіо. Однак із виставою "Прапороносці" Івасюк не потрапляє в число претендентів на премію Островського. 24 квітня 1979 р. в обід Володі дзвонять, він одягається, йде до консерваторії і більше не повертається... 18 травня 1979 р. тіло Володимира Івасюка знайшли у військовій зоні Брюховицького лісу підвішеним: стояв на колінах, язик вирвали з рота, між ребер встромлені гілки з дерева...

Інструментальна музика: фортепіанна "Сюїта-варіації на теми української народної пісні "Сука верба", "Сюїта-варіації для камерного оркестру" (1977 р); три п'єси для фортепіано; "Осіньна картинка" — для віолончелі; три п'єси для скрипки і музика до вистави "Прапороносці" (1975 р.), "Мезозойська історія" (1976 р.)

Всеукраїнський конкурс молодих виконавців "Червона рута" був одним із найперших фестивалів в Україні. Ця подія сколихнула країну й змусила її принаймні продерти очі від летаргійного сну застою. На Буковинській землі у дні першої "Червоної рути" було продемонстровано могутнє й потужне прагнення народу нового, незалежного шляху. До організації фестивалю були причетні журналісти (а саме Іван Лепша), які на сторінках газети "Молодь України" виступили з пропозицією вшанувати пам'ять загиблого українського генія Володимира Івасюка великим пісенним святом. А місцем його проведення обрати Чернівці — місто, де й народилася пісня "Червона рута". Чиновництво намагалося творити перепони, взяти контроль у свої руки, але організаторам вдалося відстояти своє. І 17 вересня 1989 року на стадіоні "Буковина" відбулося відкриття першого Всеукраїнського фестивалю "Червона рута". Воно було таким, яким його бачили й планували організатори — з синьо-жовтими прапорами (то був шок для партійних чиновників), з гострим і відвертим виступом Дмитра Павличка, з піснею про Народний Рух Тараса Петриненка. У ефір вийшли Віка Врадій зі знаменитою піснею "За тобою, Морозенку, Україна плаче", Андрій Миколайчук із "Підпільником Кіндратом", Андрій Середа з піснею "Суботів" та Андрій Панчишин із піснею про приїзд Горбачова у Львів. Тарас Курчик співав "Віддайте мову", а Віктор Морозов — про чернівецьку хворобу. Тобто, найбільш замовчувані справи партії й уряду були винесені на фестивальні сцени. У рамках фестивалю відбувся і вечір пам'яті Володимира Івасюка та відкриття меморіальної дошки. Цим було знято неофіційну заборону на його ім'я і творчу спадщину.